

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. I. Confessarius potest uti scientiâ præcedente vel consequente
Confessionem, dummodo propter hanc non addat aliquam certitudinem
vel circumstantiam. Similiter referre peccatum, non nominando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

CONCLUSIO I.

Confessarius potest uti scientiâ præcedente vel consequente Confessionem, dummodo propter hanc non addat aliquam certitudinem vel circumstantiam. Similiter referre peccatum, non nominando personam, quando nullum est periculum, deveniendi in notitiam personæ.

2.
Probat. i.
part. Concl.

Hæc Conclusio duas habet partes. Prima probatur; quia Confessarius, qui utitur scientiâ præcedente vel consequente Confessionem, dummodo propter Confessionem non addat aliquam certitudinem, vel circumstantiam, perinde loquitur, ac si Confessionem non audivisset; & aliunde gravissimum esset onus Confessarii, si propter Confessionem amitteret jus utendi scientiâ, antè vel post habitâ: immo & pœnitentes indè lumerent occasionem eludendi Sacerdotes, non absque gravissimo nocumento boni communis, aut etiam privati.

Ponamus casum: subditus sciens, suum peccatum Superiori aliunde cognitum, ut evadat justam punitionem, necessariam pro bono communi, confitetur illud Superiori. Similiter fur injustè retinens res Confessarii, confitetur eidem, quia timet accusationem ex præcedente scientiâ, pûtas quâ Confessarius non poterit eum accusare, ut tali viâ recuperet rem suam? Noli putare; quidquid Aliqui olim dixerint.

3.
Quid de ipsâ
sentent. D.
Bonavent.

De hac controversia ita scribit Doctor Seraphicus 4. dist. 21. part. 2. a. 2. q. 3. Dicunt quidam, quòd ex quo aliquis scit aliquid per Confessionem, qualitercumque sciat, & quancumque sciat, illud verè non potest revelari; quia non potest tale quid revelari, cum sit pars Confessionis, quin fiat sigillo Confessionis præiudicium, quod maxime & præcipuè servandum est integrum. Ad obiecta respondens, sicut supra tactum est, quòd si videatur generari præiudicium vel sequi malum, non debet recipere sub sigillo Confessionis, sed cum protestatione, quòd nolit tenere secretum.

Esti ista opinio (subjungit S. Bonavent.) pia videatur pro eo, quòd multum tribuit sigillo, scilicet Confessionis; tamen potest ducere in magnum periculum, scilicet quòd fieret veritatis, & innocentia, & obedientia præiudicium, & fraudi præstaretur patrocinium, sicut ostensum est. Et constat, quòd sigillum Confessionis institutum est ad evitandum scandalum: veritas autem propter scandalum dimittenda non est.

Et iterum, illa protestatio non facit, ut possit revelare, quòd alias tenetur celare. Et iterum, si aliquis audiret Confessionem absque, & ille de illo peccato sit infamis, nunquid tractari sigilli dicitur, si de hac materia cum aliquibus loquitur? hoc videtur nimis durum & impium.

Et ideo est secunda opinio, quæ videtur esse temperatior; quòd Confessio claudis os respectu cognovimus præcedentis, non respectu sequentis. Et ratio hanc est; quia ille, qui prius novit, & in Confessione recipit, os sibi claudit respectu præcedentis, sed non respectu sequentis. Sed hæc positio nimis est ratiabilis quàm prima, quàmvis videatur magis sobria. Primum; quia ex hac positioe, ita generatur veritati præiudicium, sicut ex prima. Alterius dicit, quòd sigillum Confessionis potest omnem cognitionem antecedentem claudere, & post cognitio supervenientem potest illud aperire. Si enim Confessio ideo claudit prius scitum, quia revelare scitum est frangere sigillum, cum illud continetur sub sigillo; quomodo cognitio sequens dabit potentiam loquendi vel manifestandi illud, quòd sub sigillo erat clausum? An potest revelare, quòd post scitur, in quantum post scitur, non præiudicat Confessionis sigillo; quare revelat prius scitum, cum unum & idem post scitur per se: deinde per Confessionem; & ratio per aliorum revelationem? Ita Doctor Seraphicus arguit contra duas illas opiniones, quæ iam Scholis evanuerunt.

Ipsæ autem docet Conclusionem nostram, continud attexens: Et ideo est tertius modus ducendi magis consonus veritati & rationi: quòd illud, quòd scitur duplici viâ, duplici cognitione scitur, & sicut duplici cognitione scitur, ita potest homo divulsa unum modum sciendi, & memorari alterum, sicut patet; quia aliquando obliviscitur se audisse per relationem, & meminisse se audivisse ex Confessione. Et sicut duplex est scientia, sive modus sciendi, sic duplex est modus revelandi, nec unus præiudicat alteri; ut si quis dicat: Ego vidi; vel dicit: Ego in Confessione didici, nec unus modus alteri præiudicat, & sine sigilli fractione & præiudicio, & absque præiudicio veritatis potest, quòd scitur per Confessionem, & per alium modum, revelari; ita tamen, quòd modus sciendi per Confessionem semper maneat in occulto.

Quia tamen potest ex hoc scandalum generari, maxime apud pœnitentem, & apud alios; ceteris quòd de bono & equo magis debet celare, quàm malum; & ideo propter vitandam scandalum pœnitentis, debet ei protestari in Confessione, quòd non debet illud celare, non quia illa protestatio acquiritur revelationi, sed quia proximo auferit rationem scandalum. Debet etiam permittere se cogi ad dicendam: cogitur autem, sive quia veritatis generatur præiudicium, sive per mandatum: & ex tunc potest dicere absque omni remorsu: cum magna enim maturitate revelandum est alienum peccatum, etiam ubi non est annexum Confessionis sigillum. Et hæc postero rationabilior & securior videtur, & Iurisperiti in hanc magis consentiunt. Nec tantum Iurisperiti, sed etiam Theologi, ut superius annotavi.

Si objicias cap. Omnis utriusque 12. de Peccat. & remiss. ibi: Qui peccatum in penitentiali iudicio sibi detectum, praesumpserit revelare, non solum a sacerdotali officio deponendum &c.

Respondet D. Bonav. supra: Loquitur de revelatione peccati eatenus, quatenus per Confessionem scitum est. Quod tunc fiet in casu proposito, quando Confessarius propter Confessionem adderet aliquam certitudinem, vel circumstantiam.

Siquidem, ut bene notavit Malderus supra c. 10. per Confessionem penitentis peccatum certius quoad substantiam, & extentus & perfectus cognoscitur quoad animum, quo admissum est: quare etiam, quando aliunde scis Confessarium de peccatis tuis scire, teneris nihilominus eadem in Confessione tripsum accusando ei dicere. Eset itaque fractio sigilli, si Sacerdos peccatum, quod utroque modo in Confessione, & extra eam novit, dicat se certo scire, malo animo admissum esse, quod videndo, aut audiendo, non potuit scire tam certo, quo animo sit admissum, nisi aliud accedat.

Consultum itaque valde est, etiam de talibus tacere Confessarium, quando ejusmodi periculis posset intrinseci facile de talibus loquendo. Nam & memoria falli potest, existimans se etiam extra Confessionem audivisse, quod in ea sola audivit, praesertim in praecipiti loquacitate. Potest etiam contingere facile, ut penitens audiens, tale quid narratum fuisse a Confessario, ignoret aliunde, quam ex Confessione sua, ipsi hoc innotuisse, atque ita graviter scandalizetur, & a Confessione sacramentali avertatur. Haec tenus Malderus.

Igitur consultum erit, ad evitandum scandalum, simul explicare alium modum scientiae, quem de tali re habet Confessarius, dicendo: Vidi hoc, vel, Audi vi a tali &c. Absolutè autem cavendum, ne addat, sicut habet Conclusio, majorem certitudinem, aut aliquam circumstantiam ex sola Confessione cognitam. V. g. Confessarius suspicatur ex aliquibus indicis, Petrum furatum esse res suas, tamen si jam hoc certo sciat ex Confessione, poterit nihilominus accusare eum, dummodò non alio modo accuset, ac si solum haberet suspicionem; neque addat aliquam circumstantiam, v. g. Petrum tempore furti fuisse in loco furti, quam ante Confessionem ignorabat.

Ex his facile solvuntur aliae objectiones Adversariorum. Nulla, inquit, Confessio est revelanda; hoc peccatum est Confessio, vel pars Confessionis, quod dupliciter novit: ergo &c.

Respondet S. Bonav. supra: Quod ibi est Sophisma secundum accidens pro eo, quod isti peccato, in quantum revelandum, extranea est Confessio; cum enim dupliciter sciatur, secundum unum modum

revelari potest, & debet, secundum alium verò minime. Igitur falsum est, quod non possit revelari hoc peccatum, quin reveletur Confessio.

Praeterea obijciunt: illae duae cognitiones habent oppositionem & gradum, nam per unam cognoscit ut Deus, per aliam autem ut homo; quandocumque autem opposita sunt circa idem, necesse est quod alterum vel utrumque cadat à sui proprietate; si ergo majus dominatur supra minus, & dominando vincit, & cognitio quae cognoscit per modum Dei, simpliciter major est; ergo videtur quod illam tenetur sequi, & ita celare.

Respondet S. Bonavent. supra: Quod verum est, quod gradum habent, sed tamen non habent oppositionem, pro eo, quod secundum diversas vias sunt: unde idem potest esse scitum & creditum: sic in proposito est intelligendum.

Obijciunt tertio: sigillum Confessionis ita arctè institutum est, propter scandalum, & ne mali Sacerdotes malignari possint, & fideles per hoc à Confessione retrahi. Sed si ita esset, quod posset aliquis revelare, quod per aliam viam novit, quilibet sub hoc praetextu posset omnia, vel pro magna parte revelare, dicens, se aliter nosse: & sic nullus malus posset convinci, nec in malitia deprehendi.

Respondet Doctor Seraphicus ibidem: Quod nunquam omnino potest malis claudi aditus male faciendi; nec adeo debet claudi, quod ex hoc claudatur bonis via rectè agendi; nec debet claudi aditus tibi malo, ut aperiat alteri; & ideo ratio illa non concludit, quod illud, quod dupliciter est cognitum, necessarid oporteat celari.

Accedit, quod Confessario, juxta DD. communiter, incumbat probatio cognitionis aliunde acceptae, alioquin puniendus poena extraordinaria: ergo non est periculum, quod hoc praetextu omnia, vel pro magna parte revelabit, & facile erit malum Sacerdotem convincere, & in malitia sua deprehendere.

Obijciunt quarto: sigillum Confessionis ita annexum est Confessione, ut quicumque Confessiones audit, hoc ipso, quod audit, se obligat ad secreti habitationem; sed si tu scires aliquid, & postmodum promitteres referenti illud, quod nunquam illud diceres, tenereris omnino celare: ergo &c.

Respondet D. Bonavent. supra: Ad illud, quod obijciunt, quod promittit habere secretum cum audit, verum est ipsam Confessionem, & illud eatenus, quatenus sic scitur: aliter non promittit. Si etiam promitteret, ubi veritas vel obedientia praeciperet revelari, quod per aliam viam sciret, quia illud solum revelari potest, promissio vel iuramentum nullum esset. Unde si viderem proximam peccantem tali peccato, quod tenor dicere Superiori, si virem sibi non dicere, non absolvo; immo dicere oportet, & faciendū est penitentia de perjurio pro eo, quod contra iustitiam iuravit. Et sic patet totum. Haec Doctor Seraphic.

Obiectio 8. e. 11. de Peccat. & remiss.

Resp. D. Bonavent.

Malderus.

6. Consultum Confessarii, ut taceat de peccatis, quae audierit in Confessione, non est de eorum ea debeat.

7. Obiectio.

Solutio D. Bonavent.

8. Alia obiectio.

Resp. D. Bonav.

Terria obiectio.

Solutio à D. Bonav.

10. Obiectio 4.

Resp. ejusdem S. Doctoris.

Exemplò subjungens: Ex hoc autem, quòd dictum est, non debet Sacerdos sumere audaciam revelandi & loquendi de facili de eo, quòd per Confessionem novit, pro eo, quòd Confessionis sigillum adeò est custodiendum, ut non solum vitetur fractio, immò etiam dignum est, ut tollatur de hoc omnis suspicio, ne in contemptum veniat Sacramentum Confessionis.

Finio hanc controversiam, & dico cum Maldero suprâ c. 10. Etiam si certò præsciat Sacerdos, se à Iudice cogendum, ut ferat testimonium ex aliundè notis contra reum, non propterea debere se excusare ab audienda ejus Confessione; quàmvis justa sit causa, quando commodè id fieri potest, illâ vice subterfugendi ejus auditionem. Hactenus de prima parte Conclud.

11. Quid dicendum de Confessario, qui revelat peccatum non nominando personam.

Sed quid dicam de secunda, id est, de Confessario, qui revelat peccatum auditum in Confessione, non nominando personam? Quàmvis id per se non sit illicitum, magnâ tamen opus est cautelâ, ne aliquis auditorum, combinando unum dictum cum alio, veniat in cognitionem personæ.

Circumferitur quædam historiola, quæ sive vera sit, sive falsa, & ad Confessarios monendos & deterrendos conficta; rem tamen bene declarat. Est autem hæc: Confessarius quidam remoto satis loco ab eo, ubi Confessiones audierat, dixit: Prima persona; quam adivi confitentem, fuit adultera. Post aliquot annos dum in illam personam, marito præsentem, incidisset, oblitus jam prioris sui dicti, cum jubilo dixit eam salutans: Vestra dominatio fuit prima, cuius Confessionem in vita mea audivi. Maritus, qui & priorem, & hanc secundam propositionem Confessarii audiverat, Consequentiam facillè intulit, & suam uxorem, ut de adulterio à se clarè convictam, interfecit.

Malderus. Hi fructus sunt (inquit Malderus suprâ c. 14.) nimis proclivium ad colloquendum familiariter, etiam in genere, de auditis in Confessione. Meritò ideo eos passim reprehendunt Doctores; quàmvis, etiam citra periculum revelationis, inhonestum sit & irreligiosum ad jocos adhibere aut recreationem, quæ ex isto Sanctuario accepta fuerint. Quare meritò id reprehendit Sotus Relect. de regendo secreto memb. 3. q. 4. & Hostiensis dixit, esse tales Confessarios, qui, quasi ridentes & jocantes conferunt inter sese Confessiones auditas, privandos facultate audiendi Confessiones. Certè partem mihi videntur habituri cum illis Babylonis, qui temulenti biberunt ex saceris vasis templi Dan. 5. Hæc ille. Quæ digna sunt consideratione.

12. Per se loquendo non frangit sigillum juxta Scotum.

Interim Conclusionem nostram docet Scotus 4. dist. 21. q. 2. n. 15. hisce verbis: Generaliter est verum. . . . quòd peccatum confitentis, non relatum, nec determinatum, ad personam confitentem, potest dici à Confessore, & utiliter, immò necessarid,

quando non est ira peritus, ut sciat ipse confiteri, & tunc potest utiliter & necessarid dicere cunctis prudenti, qui seipsum confitetur sibi.

Quod eadem q. n. 6. probaverat ex iure Canonico c. Offici 9. de Pœnit. & reuill. ubi significasti quamdam mulierem in penitentiâ fuisse confessam, quòd timens, ne vin possessio devolveretur ad alios, quarundam heredarum faciam paravit, & sic veniet eius intumuit, & intè gratiam se ostendens, sibi partem supposuit alienam, tuncq; maritum, non vult facinus ipsi ategere: qui prolem credit sine dubitatione qualibet esse suam. Hæc eret consultatio Card. S. Laur. in Lucina, in qua devogitur peccatum confessum, absque revelatione tamen, aut determinatione ad personam confitentem.

Et ideo Papa consultantem non redarguit de revelatione illa in universali, sed respondit qualiter sit tali personæ confitenti consulendum, dicens: Quoniam igitur postulas edoceri, utrum ei, hæc fraude durante, sit penitentiâ neganda; Respondemus, quòd sicut mulier, qui ignorante marito de adulterio prolem suscepit, quàmvis id viro suo timeat confiteri, non est penitentiâ neganda: ita nec illi debet penitentiâ denegari, maxime si per alios, intelligas alienos, ad quos tenet possessionem vini devolvi: sed competens satisfactio per discretum Sacerdotem ei debet imponi, Ita Leonent. III.

Hoc etiam patet (inquit Scotus suprâ n. 6.) ex communi usu Confessorum. Sive enim in communi sermone, sive in prædicatione aliquando dicunt, tali casus contigit, aliqua persona sic & sic peccavit. Habetur igitur illa propositio, quòd Confessor potest licitè extra Confessionem dicere peccatum sibi confessum, ita tamen, quòd nullo modo relatum ad personam confitentem, ut possit deveniri ad notitiam eius. Quæ est nostra Conclusio, non indiget aliâ probatione, sed explicatione quorundam casuum, in quibus ex revelatione illa in universali, potest deveniri in notitiam personæ confitentis.

Antequam autem illos casus explicem, generaliter Notò; peccare contra obligationem sigilli, illum, qui facit, ut etiam tantum in suspitionem veniat peccatum & peccator. Quippe omnis ille aliquatenus prodit peccatorem, quod sufficit etiam ad incurrendam penam cap. Omnis utriusque 12. de Pœnit. & reuill. ut patet ex his ejus verbis, in quibus continetur nostra doctrina: Caveat autem omnino, ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo, aliquatenus prodat peccatorem: sed si prudenti consilio indagaverit, illud, absque ulla expressione personæ, cautè requirat: quoniam qui peccatum, in penitentiâ iudicio sibi detestatum, presumpserit revelare, non solum à sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam &c.

Ubi in primis significat Concil. sigillum violari non solum verbis, sed etiam factis & actibus. Ratio est: quia non tantum verbis, sed

sed etiam factis & notibus potest peccator, & peccatum confessum exterius significari; adedque æqualis fit injuria pœnitenti, & Sacramento. Sicuti non minus peccat, qui factis aut notibus, quàm qui verbis detrahit, seu crimen occultat, extra Confessionem cognitum, propalat.

Nec obstat, quòd facta aut nutus non sint per se instituta ad significandos conceptus; sufficit namque, quòd absolute significant peccatorem, & peccatum confessum, sive sint instituta ad hoc, sive non; cum æquale semper, ut dictum est, fiat præjudicium pœnitenti, & Sacramento; quoniam æquè infamatur pœnitens, ut clarum est, adeoque æquè redditur Sacramentum odiosum.

Secundò declarat ibi Concilium; neque licitum esse, indirectè revelare peccatorem & peccatum, dicit enim: *Aut alio quovis modo aliquatenus prodatur* &c. id est, directè vel indirectè; quoniam in moralibus ejusdem rationis est, aliquid indirectè velle, quando objectum, seu effectus vel detrimentum, idem est, prout est in præsentis casu.

Fit autem revelatio indirectè; quando non quidem expressis verbis, aut aliis signis prodatur peccator & peccatum; dicitur tamen, aut fit aliquid; ex quo audientes vel videntes, possunt peccatorem vel peccatum aliquo modo fundatè suspicari. Et ideo addidit Concil. *ly Cautè*, id est, non solum absque ulla directà expressione personæ, sed etiam absque ulla suspitione personæ.

Denique in illis verbis significatur; duo debere concurrere, ut sigillum violetur: unum est, ut peccatum vel peccata in Confessione detecta revelentur; alterum, ut persona, quæ confessa est, aliquo modo prodatur: *Caveat* (inquit Concil.) *ne aliquatenus prodatur peccatorem*. Et infra: *Quoniam quis peccatum præsumptè revelare*, sic videlicet, quòd aliquotusque conjunctim prodatur ipse peccator.

Quando ergo dicitur, Sacerdos debere celare peccata contentis, intelligendum id est, conjunctim & non divisim, ita ut non possit dicere: *Talis est mihi confessus talia peccata*; quàmvis dicere possit: *Talis est mihi confessus*, quando ex illis verbis, ne remotè quidem, aliquis potest suspicari ipsa peccata; vel etiam: *Talia peccata audivi in Confessione*, quando nemo ex eis, ne remotè quidem, potest suspicari personam contententem.

Appositè Greg. cap. 2. dist. 6. de Pœnit. *Sacerdos ante omnia caveat, ne de his, qui ei confitentur, peccata alicui recitet*. Non recitat autem peccata de his, qui ei contententur, nisi conjunctim revelet peccata & peccatorem.

His præsuppositis, accedo ad casus particulares, in quibus indirectè revelatur peccatum & peccator conjunctim. Itaque

CONCLUSIO II.

Caveat sibi Sacerdos referre peccatum, quod ex paucis pœnitentibus audivit. Et ne dixerit, pœnitentem esse talis Religionis vel Monasterii; aut in tali Civitate, maximè si non est ampla, regnare sodomiam, usuram &c. Possent etiam occurrere tales circumstantiæ, ut dicens: *Talis mihi hodie confessus est*, frangeretur sigillum.

ECce casus aliqui particulares, in quibus indirectè frangitur sigillum. De primo casu patet veritas Conclusionis; quia singuli ex illa relatione patiuntur suspitionem contra se, ac proinde fit ipsis injuria, & Sacramento, quod redditur odiosum.

Eadem est ratio secundi casus; cum ex tali locutione redundet ignominia in totum Ordinem seu Monasterium, & consequenter in ipsum pœnitentem, qui est pars Ordinis vel Monasterii.

De tertio casu est major ratio dubitandi, eò quòd infamia unius civis, non ita redundet in infamiam totius civitatis vel concivium, sicut infamia unius Religiosi redundat in infamiam totius Ordinis, vel aliorum Religiosorum. Ratio disparitatis; quia Religiosi ob unius Instituti professionem incredibiliter sunt magis uniti & connexi, quàm homines, qui tantum intra eosdem muros habitant, qui parum curant, si aliquis ex ipsis sit fur, & suspendatur publicè, quòd tamen gravissimè tolleraretur in religioso Ordine.

Sed quàmvis hoc verum sit, haud equidem idcirco recedendum à Conclusionè: nam certum est aliquam esse connexionem inter concives, ratione cujus constituunt unum aliquod corpus politicum; quod licet non reddatur infame propter unius vel alterius peccatum, tamen verè infame est, si in eo regnent sodomia, usura, & similia gravissima peccata, propter quæ meritò cives omnes haberentur suspecti; maximè, sicut habet Conclusio, si non est ampla civitas. Quidni ergo reddatur Confessio odiosa? Ita Multi docent, quos citat Diana part. 2. tract. 15. resol. 13. quibus adde Villalobos in Sum. tom. 1. tract. 9. dist. 73. n. 5. & alios Recentiores.

His tamen non obstantibus, non ignobilis (inquit Diana ibi) Auctores sentiunt in his casibus

17.
Probatur 2.
pars Concl.

Probatur
1. part.

18.
Ratio du-
biandi de
3. parte.

Probatur
hac parte.

Diana.
Villalobos.

19.
Aliquibus

Occurrat
objectioni.

15.
Non licet
aliam indi-
rectam reve-
lari.

Quid si in-
directè re-
velatur.

16.
Quomodo
Sacerdos
debet celare
peccata
contentis.

1. dist. 6.
de Pœnit.